

Sygn. akt III PSK 218/21

POSTANOWIENIE

Dnia 10 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa H. S.

przeciwko C. w B.

o ustalenie stosunku pracy, wynagrodzenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 10 sierpnia 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Ś.

z dnia 30 marca 2021 r., sygn. akt VII Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ś. wyrokiem z dnia 30 marca 2021 r. oddalił apelację wniesioną przez powoda H. S. od wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 3 września 2020 r., którym oddalono powództwo przeciwko pozwanemu C. [...] w B. o ustalenie istnienia stosunku pracy i wynagrodzenie za pracę.

Powód H. S. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 30 marca 2021 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest: art. 11 ust. 1, art. 16 ust. 1 i art. 12 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym w związku z art. 22 § 1 i 1¹ k.p. oraz art. 83 k.c. w związku z art. 300 k.p., a także naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 398²⁰ k.p.c. oraz art. 378 § 1 k.p.c. i art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na oczywistą zasadność tego środka zaskarżenia. Jej zdaniem, zarzuty skargi kasacyjnej dotyczące błędnej wykładni przepisów ustawy o zatrudnieniu socjalnym i błędnym przyjęciu – bez uwzględnienia wskazań zawartych w zapadłym już wcześniej w sprawie wyroku Sądu Najwyższego – że poza pracownikami centrum integracji społecznej, o których mowa w art. 11 ust. 1 powołanej ustawy oraz osobami skierowanymi do pracy w trybie art. 16 ust. 1 tej ustawy, osoby realizujące programy integracji społecznej i zawodowej nie mogą być uznane za pracowników, jak również zarzuty dotyczące nierozpoznania wszystkich zarzutów apelacyjnych, są bowiem oczywiście uzasadnione.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada także przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącego o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów. Wbrew zawartym w tym wniosku twierdzeniom, lektura pisemnych motywów zaskarżonego wyroku wyraźnie wskazuje bowiem, że Sąd drugiej instancji uwzględnił w swoich rozważaniach wykładnię przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym dokonaną w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2019 r., II PK 289/17 (OSNP 2019 nr 9, poz. 111), z której wynikało, że zatrudnienie socjalne uregulowane w tej ustawy z założenia nie

ma charakteru zatrudnienia w ramach stosunku pracy, co nie oznacza jednak, że podmiot realizujący to zatrudnienie (w okoliczności sprawy pozwanej Centrum) nie może zatrudnić pracownika w ramach stosunku pracy spełniającego cechy określone w art. 22 k.p. na ogólnych zasadach. Nie jest też prawdą, że Sąd Okręgowy nie rozważył zarzutów sformułowanych przez skarżącego w apelacji wniesionej od wyroku Sądu pierwszej instancji, które dotyczyły oceny materiału dowodowego zebranego w sprawie, a w szczególności nieprawidłowej („dowolnej a nie swobodnej”) oceny przesłuchanych w sprawie świadków. Odnosząc się do tych zarzutów, Sąd drugiej instancji nie tylko podzielił bowiem ustalenia faktyczne poczynione w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, ale przeprowadził własną ocenę tych dowodów, czemu dał wyraz w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. To, że wspomniana ocena była zgodna z oceną uprzednio dokonaną przez Sąd Rejonowy, nie oznacza natomiast nierozpoznania wszystkich zarzutów apelacyjnych, lecz tylko tyle, że zarzuty te nie zostały uwzględnione. Co do nieodniesienia się do zarzutu naruszenia art. 87 § 1 k.p. (przez jego niezastosowanie) należy z kolei podkreślić, że ewentualne rozważanie zastosowania tego przepisu w sprawie byłoby uzasadnione jedynie wówczas, gdyby ustalenia faktyczne pozwalały na przyjęcie, że skarżący (poza potwierdzonym przecież uczestnictwem w programie zatrudnienia socjalnego) pozostawał z pozwanym w stosunku pracy, w ramach którego nabył prawo do wynagrodzenia. Tymczasem takie ustalenie zostało wykluczone. Jak przyjął bowiem Sąd drugiej instancji, skarżący w ramach uczestnictwa w programie zatrudnienia socjalnego realizował kurs stolarski i był kierowany do takich prac, które pozostawały w związku z przedmiotem kursu (budowa altanki, renowacja mebli i ławek, cięcie drewna z użyciem piły spalinowej, montaż mebli). Prace te zostały też odnotowane w dzienniku zajęć. Dodatkowe prace, takie jak sprzątanie śmieci czy grabienie liści były zaś wykonywane jedynie sporadycznie, a zatem nie miały cech ciągłości i powtarzalności charakterystycznych dla stosunku pracy w rozumieniu art. 22 k.p.

Sąd Najwyższy podkreśla w związku z tym, że w myśl art. 398¹³ § 2 k.p.c. jest w postępowaniu kasacyjnym związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, co oznacza, że w przypadku poddania skargi

kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu musiałby uwzględnić owe ustalenia w ramach rozpatrywania podniesionych w skardze zarzutów naruszenia prawa materialnego, którego przepisy stanowiły wszak podstawę prawną rozstrzygnięcia zawartego w tym orzeczeniu.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że skarżący nie wykazał potrzeby poddania jego skargi kasacyjnej merytorycznemu. Dlatego, opierając się na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji postanowienia.

[as]